

Treće izdanje *Enciklopedije leksikografskog zavoda (ELZ)*, pod novim imenom *Opća enciklopedija* pojavljuje se pred čitateljima

osam godina nakon izlaska posljednjeg sveska drugog izdanja (1969) u novom opsegu i s proširenim i obnovljenim sadržajem.

Kao i sve opće, ili univerzalne enciklopedije, i *Opća enciklopedija* JLZ predstavlja pokušaj da se što potpunije i što točnije definiraju pojmovi cjelokupnog ljudskog znanja i iskustva: oni koji imaju opće značenje, ali i oni koji — iako su inače strogo stručni nazivi — kolaju u svakidašnjem govoru i sustavu suvremenih medija (novina, radija, televizije, filma), kao sredstva civiliziranog i kulturnog saobraćanja. Premda je sveopće širenje znanja i praktičnih iskustava dovelo enciklopedistiku do velike diversifikacije pa nastaju mnoge posebne, stručne i tematske enciklopedije (likovne, književne, muzičke, tehničke i dr.) — a tu tendenciju slijedi i JLZ — *Opća enciklopedija* ipak zadržava svoj razlog postojanja, jer ostaje snažna i duboka potreba za sveobuhvatnošću upravo nasuprot fragmentaciji ljudskog znanja i iskustva. Slijedeći tu potrebu, upustili smo se u ovaj pothvat, ostavši vjerni klasičnoj shemi: abecednim redom pružiti čitaocu obavijesti o svim kontinentima, o zemljama i morima, o planinama i rijekama, o zvijezdama i Zemljinoj utrobi, o gradovima, arheološkim lokalitetima, geografskim, svemirskim i tehnološkim otkrićima, o kemijskim elementima i spojevima, o biljnim i životinjskim vrstama, o prirodnim pojavama i procesima, napokon, o dometima suvremene znanosti i tehnologije, kao i o dostignućima u svim oblastima umjetničkog stvaralaštva, o ljudima koji su u dugoj povijesti čovječanstva ostavili znatnijega traga i kojih djelo ide u trajne vrednote kulture i civilizacije; ali i o onima koji su u ovoj povijesti bili izrazom razornih, negativnih sila. Kako opća enciklopedija nije neko usko-kritičko izdanje, nego je ujedno aktualna knjiga, riznica svega, ili otprilike svega što je u danom trenutku na javnoj pozornici — naći će se u njoj i mnoga imena suvremenog javnog života.

U pripremi novog izdanja pošli smo od rada što su ga obavile uredničke i suradničke ekipe prvih dvaju izdanja, preuzimajući, obnavljajući i proširujući gradivo prema mjerilima kakva su uobičajena u svim novim izdanjima. Nije posrijedi samo potreba bilježenja novih pojava, biografska, bibliografska ili kakva druga činjenična revizija, ili obnova, nego neminovnost mijenjanja rakursa, u skladu s novim navikama i potrebama čitalaca. Eksplozivni razvitak prirodnih znanosti, tehnike i umijeća postao je moćnim pokretačem u čovjekovoj povijesnoj izgradnji svijeta uopće. Nastojali smo taj razvitak primjereno prikazati u novim natuknicama i s novim podacima. Unijeli smo također obavijesti o novim pojmovima iz sociologije, prava, politike i drugih društvenih disciplina, s posebnim obzirom na društveni razvitak u SFRJ, na novo ustavno konstituiranje jugoslavenske socijalističke zajednice, te na izgradnju političkih i pravnih institucija sistema samoupravljanja. Zato su prikazi pojedinih socijalističkih republika i socijalističkih autonomnih pokrajina, i cjelovit prikaz SFRJ u novom izdanju širi, detaljniji i usklađeniji. Svi kvantitativni podaci koji govore o jugoslavenskoj demografskoj problematici temelje se na rezultatima posljednjeg popisa stanovništva (1971), a podaci o svjetskoj demografskoj problematici na stručnim izvorima Ujedinjenih naroda.

Prikaz suvremene svjetske problematike također je obnovljen i dan u novim dimenzijama: nove države, nove ekonomske i političke prilike, razmah pokreta nesvrstanosti tražili su niz intervencija u strukturi starog izdanja, tako da će se u novome, osim cjelovitih prikaza novih pojava na globusu, naći i političke karte novih zemalja. Sve geografske karte imaju na svojim rubovima kartografske prikaze pojedinih posebnih tema: demografsku situaciju (gustoća naseljenosti, etnička struktura), trgovinu, klimatske prilike i dr. I napokon, novo izdanje dolazi pred čitaoca u ponešto promijenjenom grafičkom izgledu, koji je čitaocu praktičniji, a omogućuje suvremenije ilustratorske zahvate i bogatije slikovno gradivo.

Novo izdanje *Opće enciklopedije* — koja nije stara ni 20 godina — zapravo je samo stepenica u njenom rastu do jedne univerzalne enciklopedije sa znatno većim brojem svezaka. Svjesni smo da je takav posao bio i da će uvijek biti pomalo utopijski, u smislu stare enciklopedističke izreke da je, poslije Sizifova, najteži enciklopedijski posao: htjeti obuhvatiti sve svjetove — i one koji kao materijalni spomenici prošlosti stoje nad glavama i u pamćenju svih naraštaja, i one koji se gibaju u obzorju suvremene povijesti; htjeti ih obuhvatiti u ograničenom broju svezaka, na ograničenom broju stranica — to je težnja s kojom je započela djelatnost ove kuće, a s kojom će se nositi i njeni budući urednički i suradnički sastavi.

Uredništvo